

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเรียกให้เจ้าหน้าที่การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
ในส่วนที่ทายาทของเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่ต้องรับผิดชอบ

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๕.๒/๒๗๐๙ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบ กรณีรถยนต์ราชการ ประจำสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุดรดิตถ์ หมายเลขทะเบียน นข - ๑๑๘๓ อุดรดิตถ์ ประสบอุบัติเหตุ ชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพมหานคร - เชียงใหม่ ณ บริเวณทางข้ามปิด - เปิด รถไฟ ถนนสายท่าสัก วังโปรง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นเหตุให้รถยนต์ราชการเสียหาย เจ้าหน้าที่ ที่โดยสารไปกับรถยนต์ราชการได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟ แห่งประเทศไทยจึงได้ร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดและกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า นายพีรเดช โกวิทยานนท์ พนักงานขับรถไฟ และนายบัญชา ไชยะดิษฐ์ พนักงานกั้นถนน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายคนละร้อยละ ๕๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท คิดเป็นเงินคนละ ๙๐,๖๔๒.๒๕ บาท นายสมบุรณ์ ศรีทิพย์ พนักงานขับรถยนต์ ไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย การรถไฟแห่งประเทศไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของบุคคลทั้งสาม ต้องร่วมกันชดใช้ ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ โดยสรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

๑. กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยเห็นว่า พฤติการณ์และการปฏิบัติหน้าที่ ของนายสมบุรณ์ฯ พนักงานขับรถยนต์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุดรดิตถ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นายบัญชาฯ พนักงานกั้นถนน การรถไฟแห่งประเทศไทย และนายพีรเดชฯ พนักงานขับรถไฟ การรถไฟ แห่งประเทศไทย ถือได้ว่าการกระทำที่มีส่วนประมาทเลินเล่อไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน เจ้าหน้าที่ดังกล่าว จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ทางราชการจำนวน ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท โดยให้รับผิดชอบคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๘๑,๒๘๔.๕๑ บาท สำหรับความผิดในส่วน of นายสมบุรณ์ฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านายสมบุรณ์ฯ เสียชีวิตแล้ว จึงให้ใช้สิทธิเรียกร้องจากทายาทของนายสมบุรณ์ฯ ภายในอายุความต่อไป

๒. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือแจ้งผลการชดใช้เงิน สรุปได้ว่า การรถไฟ แห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานของนายพีรเดชฯ และนายบัญชาฯ ได้นำเงินมาชดใช้ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งสิ้นเป็นเงินจำนวน ๒๓๙,๑๔๓.๖๖ บาท (การรถไฟแห่งประเทศไทยได้จ่ายเงินค่าเสียหายให้แก่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แทนเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นเงินจำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๓๔ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

และหักด้วยเงินที่นายสมบุรณ์ฯ จะต้องชำระให้แก่การรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นเงินจำนวน ๘๕๖.๓๔ บาท คงเหลือที่ต้องชดใช้ให้แก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๙,๑๔๓.๖๖ บาท)

๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือขอหารือกรมบัญชีกลาง สรุปได้ว่า ในคดีอาญา และคดีแพ่ง ทายาทโดยธรรมของนายสมบุรณ์ฯ กับพวกรวม ๕ คน เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ๑ นายพีรเดชฯ ที่ ๒ และนายบัญชาฯ ที่ ๓ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดอุดรดิตถ์ เรียกค่าเสียหายซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในการคดีแพ่งตามคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๖/๒๕๕๔ ให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ทั้งห้า พนักงานอัยการมีความเห็นไม่อุทธรณ์ จึงขอหารือว่า ๑. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรจะดำเนินการฟ้องคดีต่อไปหรือไม่ หากไม่ฟ้องคดีจะดำเนินการอย่างไร ๒. หากต้องฟ้องคดีต่อไป เมื่อศาลมีคำพิพากษานายสมบุรณ์ฯ ไม่ประมาท เลินเล่อแต่อย่างใด จะให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์อุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปหรือไม่

๔. กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือตอบข้อหารือกรณีดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

๔.๑ กรณีทายาทโดยธรรมของนายสมบุรณ์ฯ กับพวกรวม ๕ คน เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ๑ นายพีรเดชฯ ที่ ๒ นายบัญชาฯ ที่ ๓ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดอุดรดิตถ์ เรียกค่าเสียหายกรณีละเมิด ซึ่งศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้การรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งห้า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใหม่หรือมีพยานหลักฐานใดที่มีผลให้ข้อเท็จจริงที่ฟังยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อันจะทำให้ความเห็นของกระทรวงการคลังเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จึงยืนยันความเห็นเดิม ดังนั้น เมื่อกรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลัง ให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวและได้แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๙๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะเป็นส่วนราชการจึงมีหน้าที่ต้องสั่งการตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบหรือฟ้องคดีต่อไป ตามนัยข้อ ๑๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๔.๒ กรณีมีการฟ้องคดีและศาลพิพากษานายสมบุรณ์ฯ ไม่ได้ประมาทเลินเล่อนั้น การอุทธรณ์และฎีกาเป็นไปตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๔๔ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการอุทธรณ์ ฎีกาคดีแพ่งและอุทธรณ์คดีปกครอง

อนึ่ง เนื่องจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่ได้เป็นคู่ความในคดีที่ทายาทของนายสมบุรณ์ฯ ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทย คำพิพากษาจึงไม่มีผลผูกพันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แต่อย่างใดก็ดี ในการดำเนินคดีต่อไปขอให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไปตรวจสอบคดีที่ทายาทของนายสมบุรณ์ฯ ยื่นฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยว่า ในคดีดังกล่าวมีการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องต่อศาลหรือไม่ เช่น สภาพบริเวณที่เกิดเหตุ ที่ศาลยกขึ้นมาเป็นเหตุวินัยัย หรือมีการสืบข้อเท็จจริงครบถ้วนหรือไม่ เช่น บริเวณที่เกิดเหตุมีป้ายสัญญาณจราจรที่ให้รถยนต์ต้องหยุดดูให้ดีกว่ามีรถไฟหรือไม่ แม้จะไม่มีเครื่องกั้นก็ตาม หรือมีพยานหลักฐานอื่นใดที่แตกต่างจากคดีที่ศาลพิพากษาไปแล้วดังกล่าว รวบรวมและนำเสนอต่อพนักงานอัยการ

๕. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือขอหารือกรณีเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายในความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปได้ว่า กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินการฟ้องคดีแพ่งแล้วเรียกให้ทายาทกองมรดกนายสมบุรณ์ฯ ชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ต่อมาศาลจังหวัดอุดรดิตถ์มีคำพิพากษาว่า เหตุรถเฉี่ยวชนกันไม่ได้เกิดจากความประมาทของผู้ตาย ผู้ตายจึงไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ โดยสำนักงานอัยการจังหวัดอุดรดิตถ์ได้แจ้งผลคดี

ตามหนังสือ ที่ อส ๐๐๔๒ (อต)/๓๕๖๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า พนักงานอัยการ จังหวัดอุดรธานีพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุละเมิดครั้งนี้คู่ความในคดีก่อน คือ นางละม้าย ศรีทิพย์ กับพวกทนายทนายธรรมของนายสมบุรณ์ฯ เป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่ง การรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ๑ นายพีรเดชฯ ที่ ๒ นายบัญชาฯ ที่ ๓ จำเลย ต่อศาลจังหวัดอุดรธานี เป็นคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๗๐๘/๒๕๕๒ เรียกค่าเสียหายฐานละเมิด ศาลจังหวัดอุดรธานีมีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๔ ตามคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๖/๒๕๕๔ พิพากษาว่า การกระทำของนายสมบุรณ์ฯ ไม่เป็นการประมาทเลินเล่อ แต่เป็นความประมาทเลินเล่อของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทยแต่เพียงฝ่ายเดียว ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษายืน ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยฎีกาของการรถไฟแห่งประเทศไทย สำหรับในคดีนี้ศาลจังหวัดอุดรธานี วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าเหตุรถเฉี่ยวชนกันในครั้งนี้ไม่ได้เกิดจากความประมาทของนายสมบุรณ์ฯ ดังนั้น จำเลยในฐานะทายาทและผู้จัดการมรดกของผู้ตายจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์จึงขอด้วยเหตุและผลแล้ว กรณีไม่มีเหตุผลใดที่ศาลอุทธรณ์จะมีคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ จึงมีความเห็นไม่อุทธรณ์

๖. ผลจากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้นทำให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากมูลละเมิดที่นายสมบุรณ์ฯ พนักงานขับรถของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทำให้รถยนต์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เสียหาย ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔ ต่อไปได้ แต่กรณีนี้ เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ตาย ได้ใช้ความระมัดระวังรอบคอบแล้วและเหตุรถเฉี่ยวชนกันไม่ได้เกิดจากความประมาทจากผู้ตาย จึงต้องถือว่าเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นผู้กระทำละเมิดต่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยฝ่ายเดียว มิใช่มีส่วนประมาทไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง

๗. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงขอหารื้อกรมบัญชีกลางว่า กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ซึ่งไม่สามารถเรียกคืนจาก กองมรดกของนายสมบุรณ์ฯ กับการรถไฟแห่งประเทศไทยได้หรือไม่ หากสามารถเรียกเงินจำนวนดังกล่าว จากการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถคิดดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิด ได้หรือไม่ หากไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ ถือว่าเป็นอันยุติ ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้ ใช่หรือไม่

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้ว ขอหารื้อคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ซึ่งไม่สามารถเรียกคืนจากกองมรดกของนายสมบุรณ์ฯ กับการรถไฟแห่งประเทศไทย หรือเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยได้หรือไม่

๒. หากสามารถเรียกเงินจำนวนดังกล่าวตามข้อ ๑. จากการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถคิดดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิดได้หรือไม่

๓. หากไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ ถือว่าเป็นอันยุติ ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้ ใช่หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารื้อของกรมบัญชีกลาง โดยมี ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) และผู้แทนการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้เสนอรายงานผลการสอบสวนมายังผู้แต่งตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๒ โดยผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๖ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และรองผู้ว่าการฯ ปฏิบัติการแทนผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้รับทราบสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและวินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๔๐๑/๑๘๘๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๓ ส่งสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด พร้อมทั้งความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ และเมื่อกระทรวงการคลังได้แจ้งความเห็นให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบแล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๔๐๑/๓๖๐๙ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของนายพีรเดช โกวิทยานนท์ และนายบัญชา ไชยะดิษฐ์ ผู้กระทำให้เกิดความเสียหาย ชดใช้ค่าเสียหายแก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยยังมีได้มีการออกคำสั่งเรียกให้นายพีรเดชฯ และนายบัญชาฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารื้อประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียง ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถเรียกให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ซึ่งไม่อาจเรียกคืนจากทายาทของนายสมบุรณ์ ศรีทิพย์ ได้หรือไม่ อย่างไร

๒. หากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถเรียกให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท ซึ่งไม่อาจเรียกคืนจากทายาทของนายสมบุรณ์ ศรีทิพย์ ได้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถคิดดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิดได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาข้อหารื้อดังกล่าวแล้วมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ากระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๔๑๐.๓/๑๘๘๓๘ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ถึงกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณียนต์ราชการประจำสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์อุดรดิตถ์ ประสบอุบัติเหตุชนกับรถไฟด่วนพิเศษขบวนที่ ๙ กรุงเทพ - เชียงใหม่ เป็นเหตุให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้รับความเสียหายเป็นจำนวนเงินรวม ๓๖๒,๕๖๙.๐๒ บาท และกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า นายพีรเดชฯ พนักงานขับรถไฟ นายบัญชาฯ พนักงานกั้นถนน และนายสมบุรณ์ฯ พนักงานขับรถยนต์ มีความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นคนละส่วนเท่า ๆ กัน คิดเป็นเงินคนละ ๑๒๐,๘๕๖.๓๔ บาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงมีความผูกพันที่จะต้องสั่งการไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังทั้งในส่วนจำนวนผู้ต้องรับผิดและสัดส่วนความรับผิดของผู้ต้องรับผิดแต่ละคน ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น

^๑ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ต่อมาเมื่อศาลจังหวัดอุดรดิตถ์มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๖/๒๕๕๔ กรณีที่ทายาทของนายสมบุญฯ เป็นโจทก์ฟ้องการรถไฟแห่งประเทศไทยและนายพีรเดชฯ กับนายบัญชาฯ เป็นจำเลย ว่า การกระทำของนายสมบุญฯ ไม่เป็นการประมาทเลินเล่อ แต่เป็นความประมาทเลินเล่อของนายพีรเดชฯ กับนายบัญชาฯ แต่เพียงฝ่ายเดียว และศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดอุดรดิตถ์ คำพิพากษาของศาลในคดีนี้ที่วินิจฉัยว่านายสมบุญฯ ไม่ได้ประมาทเลินเล่อจึงผูกพันการรถไฟแห่งประเทศไทย นายพีรเดชฯ และนายบัญชาฯ ซึ่งเป็นคู่ความในคดีตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ส่วนคดีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นโจทก์ฟ้องทายาทของนายสมบุญฯ เป็นจำเลย เรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อให้เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลังนั้น ศาลจังหวัดอุดรดิตถ์มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๖๘๘/๒๕๕๘ ว่า เหตุผลเดียวกันไม่ได้เกิดจากความประมาทของนายสมบุญฯ ทำให้ทายาทของนายสมบุญฯ ไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ที่ศาลจังหวัดอุดรดิตถ์วินิจฉัยว่านายสมบุญฯ ไม่ได้ประมาทเลินเล่อก็ย่อมผูกพันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่เป็นคู่ความในคดีเช่นกัน เพราะฉะนั้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นที่ยุติได้ตามคำพิพากษาของศาลทั้งสองคดีว่านายสมบุญฯ ไม่ประมาทเลินเล่อ และไม่มีส่วนต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทย แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการกระทำละเมิดของนายพีรเดชฯ กับนายบัญชาฯ เจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี เมื่อข้อหาหรือในเรื่องนี้ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดได้รับทราบสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดและวินิจฉัยสั่งการเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ และวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ตามลำดับ กรณีจึงถือว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันดังกล่าวแล้ว อีกทั้งไม่ปรากฏว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์และการรถไฟแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งเรียกให้นายพีรเดชฯ และนายบัญชาฯ รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในเหตุละเมิดครั้งนี้มาก่อน ดังนั้น การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะออกคำสั่งเรียกให้นายพีรเดชฯ และนายบัญชาฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้ย่อมล่วงพ้นกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐^๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ แล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงไม่อาจเรียกให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ทายาทของนายสมบุญฯ ไม่ต้องรับผิดชอบได้

^๒มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาคดีใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับ หรือดลเสีย ถ้าหากมี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบแต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ไม่อาจเรียกให้การรถไฟแห่งประเทศไทยหรือเจ้าหน้าที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทยรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ไม่สามารถเรียกคืนจากทายาทของนายสมบูรณ์ฯ ได้ เพราะเหตุที่ทายาท ไม่ต้องรับผิดชอบ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นในประเด็นนี้อีก

(นายดิศทัต โทตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๐